

Reykjavíkurborg

Velferðarsvið

Reykjavík, 6. mars 2017

VEL2017020024

7.2

Borgarráð
Tjarnargötu
Ráðhús Reykjavíkur

Uppbyggingaráætlun í sértækum húsnæðisúrræðum, dags. 20. febrúar 2017,

Á fundi velferðarráðs þann 2. mars 2017, var lögð fram uppbyggingaráætlun í sértækum húsnæðisúrræðum, dags 20. febrúar 2017, ásamt fylgigögnum.

Fulltrúar Bjartrar framtíðar, Samfylkingarinnar, Vinstri grænna og áheyrnarfulltrúi Pírata samþykktu eftirfarandi bókun:

Velferðarráð þakkar fyrir minnisblað um stöðu á uppbyggingaráætlun Reykjavíkurborgar fyrir sértæk húsnæðisúrræði. Ljóst er að góð greiningarvinna er nauðsynleg til þess að hægt sé að gera raunhæfa langtímaáætlun í þessum málum. Mikil þörf var á uppbyggingu í þessum málaflokki þegar hann kom yfir frá ríkinu árið 2011 og ljóst er að þörf er á miklu fjármagni til uppbyggingar og reksturs sértækra húsnæðisúrræða næstu misseri. Ljóst er að til þess að mæta uppsafnaðri þörf sem og nýliðun þarf að mæta þörfum fólks sem þarf á stuðningi við búsetu sína að halda með fjölbreyttum leiðum. Efla þarf möguleika fatlaðs fólks sjálfstæðrar búsetu með því m.a að gefa fólki tækifæri á sjálfstæðri búsetu og efla stuðning inn á heimili fólks. Einnig er ljóst að stjórnvöld þurfa að innleiða NPA sem framtíðar þjónustuforms hér á landi. Við þá vinnu ber að hafa til hliðsjónar Stefna Reykjavíkurborgar í þjónustu við fatlað fólk á heimilum sínum sem og skýrslu starfshóps um þjónustu út frá kjarna.

Þetta er hér með sent ykkur til upplýsingar.

Virðingarfyllt,

Ellý Alda Þorsteinsdóttir
Ellý Alda Þorsteinsdóttir
skrifstofustjóri

Skrifstofa Þjónustu heim
Deild húsnæði og búsetu
Vinnsla Jenný Stefanía Jensdóttir, Jóna Guðný
Eyjólfsdóttir, Ólafía M. Hinriksdóttir
Ábyrgðarmaður Agnes Sif Andrésdóttir, Berglind
Magnúsdóttir
Dags. 20. febrúar 2017
GoPro nr. 2017020024

Lagt fyrir fund velferðarráðs 2. mars 2017

Minnisblað

Efni: Uppbyggingaráætlun velferðarsviðs Reykjavíkurborgar fyrir sértæk húsnæðisúrræði skv. reglugerð 370/2016. Áætlunin miðast við tímabilið 2017-2030.

Forsendur áætlunar um sértæk húsnæðisúrræði:

- Húsnæðisstefna Reykjavíkurborgar til ársins 2030.
- Stefna Reykjavíkurborgar í þjónustu við fatlað fólk á heimilum sínum 2013 – 2024.
- Reglugerð um húsnæðisúrræði fyrir fatlað fólk nr. 370/2016.
- Áætluð nýliðun m.v. fæðingarár núverandi þjónustuþega og fjölda umsókna um sértæk húsnæðisúrræði frá 01.01.2011 við yfirfærslu málefna fatlaðs fólks.
- Áætlað brottfall sem gefnar forsendur (ekki eru til staðar sannreyndar tölur eða reynslutölur hjá velferðarsviði til þess að styðjast við, m.a. vegna þess að fólk lifir nú lengur en áður).
- Fjöldi umsækjenda á biðlista eftir sértækum húsnæðisúrræðum fyrir fatlað fólk.
- Gert er ráð fyrir að óverulegur hluti einstaklinga með SIS mat undir 5 þurfi sértæk húsnæðisúrræði en við þarfagreiningu hefur komið fram að einstaklingar með SIS mat á bilinu 1-4 geta í flestum tilvikum búið sjálfstætt með viðeigandi stuðningi.
- Fjöldi sértækra húsnæðisúrræða sem velferðarsvið Reykjavíkurborgar rekur.
- Kaup á 32 út frá kjarna íbúðum fyrir geðfatlaða einstaklinga, samþykkt í velferðarráði í apríl 2012.
- Fimm ára uppbyggingaráætlun, samþykkt í velferðar- og borgarráði í apríl 2014 og með breytingum í desember 2014.
- Viðbótaráætlun um þrjá nýja íbúðakjarna, þar af einn til bráðabirgða. Samþykkt í velferðar- og borgarráði í apríl árið 2016.

	2017-2020	2021-2025	2026-2030	Alls 2017-2030*
Sértæk húsnæðisúrræði*	104-112	42-50	36-44	182-206*

*Tekið er mið af húsnæðisáætlun Reykjavíkurborgar og að Félagsbústaðir kaupir stakar íbúðir í tengslum við uppbyggingaráætlunina.

Núverandi áætlanir velferðarsviðs

Árið 2012 var samþykkt í velferðarráði kaup á 32 íbúðum fyrir einstaklinga með geðfötlun. Búið var að kaupa 25 íbúðir af 32 í júní 2016.

Uppbyggingaráætlun velferðarsviðs í sértækum húsnæðisúrræðum fyrir fatlað fólk var samþykkt í velferðar- og borgarráði í apríl 2014 og með breytingum samþykktum í velferðarráði 18. desember 2014. Áætlunin tók til fjögurra nýrra úrræða og flutnings á einu úrræði. Af þeim hafa tvö úrræði

opnað en það er heimili fyrir börn og íbúðakjarni fyrir þroskahamlaða og skyldar raskanir í Þorláksgesla.

Í apríl 2016 var samþykkt í velferðar – og borgarráði viðbót við fyrri samþykktir um opnun þriggja nýrra íbúðakjarna á árunum 2016 og 2017, þar af eitt úrræði til bráðabirgða.

Í nóvember 2015 var undirritaður samningur á milli Geðsviðs Landspítala og velferðarsviðs Reykjavíkurborgar um samstarfsverkefni Laugarásins meðferðargeðdeildar og íbúðakjarnans að Austurbrún 6. Um er að ræða tilraunaverkefni fyrir tvo til þrjú einstaklinga með snemmíhlutun að leiðarljósi og með það að markmiði að auka líkur á að þátttakendur í verkefninu geti búið í sjálfstæðri búsetu í framtíðinni. Búið er úthluta í tvö rými.

Í töflunni hér að neðan má sjá íbúðakjarna sem samþykkt hefur verið að opna en eru ekki komnir í notkun ennþá.

Tegund fötlunar	Áætluð opnun	Fjöldi rýma
Íbúðakjarni fyrir fólk með einhverfu. Flokkur III ¹ .	Verið er að leita að húsnæði	6
Íbúðakjarni fyrir einstaklinga með blandaðar fatlanir og hegðunarerfiðleika. Flokkur II.	2018	6
Íbúðakjarni fyrir fjölfatlaða einstaklinga. Flokkur III.	2018	6
Íbúðakjarni fyrir fjölfatlaða einstaklinga. Flokkur III.	2018	6
Samtals		24

Sértæk húsnæðisúrræði sem velferðarsvið Reykjavíkurborgar rekur

Sértæk húsnæðisúrræði eru íbúðarhúsnæði sem gert hefur verið aðgengilegt fyrir tiltekna notkun eða skilgreint sérstaklega fyrir tiltekinn hóp fatlaðs fólks og er einvörðungu ætlað fyrir fólk sem hefur staðfesta fötlunargreiningu.

Velferðarsvið Reykjavíkurborgar rekur 58 heimili fyrir 340 íbúa víðsvegar í borginni, þ.m.t. þrjú búsetuendurhæfingarheimili og tvö heimili fyrir fötluð börn. Heimilin eru fjölbreytt, ýmist með eða án sólarhringsþjónustu og áhersla er lögð á að koma til móts við óskir og þarfir íbúa eins og kostur er. Unnið er út frá hugmyndafræði um sjálfstætt líf.

Húsnæði og þjónusta fyrir fatlað fólk í sértækum húsnæðisúrræðum hafa ekki verið aðskilin. Þjónustueiningar hafa ákveðið þjónustustig og eru þjónustuþarfir umsækjanda paraðar við þjónustuúrræði. Á hinn bóginn eru húsnæði og þjónusta aðskilin þegar einstaklingur býr utan sértækra húsnæðisúrræða og er uppbygging á þjónustu út frá kjarna liður í því.

Biðlistar eftir sértækum húsnæðisúrræðum

Í janúar 2017 voru 161 umsækjandi á bið eftir sértækum húsnæðisúrræðum fyrir fatlaða einstaklinga hjá velferðarsviði Reykjavíkurborgar, þar af 46 með geðfötlun og 115 með þroskahömlun og skyldar raskanir. Alls voru 37% umsækjanda metnir með þjónustuþarfir í flokki I (litlar þjónustuþarfir), 32% í flokki II (meðal þjónustuþarfir) og 24% í flokki III (miklar þjónustuþarfir). Auk þess voru 7% umsækjanda á bið eftir sjálfstæðri búsetu með þjónustu út frá kjarna. Samkvæmt málaskrá velferðarsviðs eru elstu umsóknirnar á biðlista frá árinu 2008.

¹ Samþykkt var að opna íbúðakjarna fyrir einhverfa með miklar þjónustuþarfir í flokki III. Síðan þá hafa skilgreiningar á þjónustuflokkunum breyst og slíkur kjarni væri í dag flokkaður í þjónustuflokk IV.

Fjölgun hefur orðið á biðlistanum eftir yfirfærslu málaflokks fatlaðs fólks til sveitarfélaga, mest er fjölgunin í flokki I. Til grundvallar mati á þjónustubörf er notað stuðningsþjónustumatstæki velferðarsviðs auk SIS mats (Supports Intensity Scale) sem Greiningar- og ráðgjafarstöð ríkisins framkvæmir.

Uppbygging og ytri áhrif

Skýr sýn þarf að vera til næstu 10 ára og skal hún útfærð í áfangatímabilum sem eru endurskoðuð reglulega með tilliti til ytri áhrifa. Húsnæðisstefna þarf á hverjum tíma að taka tillit til fjölmargra þátta s.s. gildandi löggjafar, framkvæmdar velferðarþjónustu inni á heimilum fólks, félagslegs deiliskipulags og uppbyggingar á almennum húsnæðismarkaði en ljóst er að húsnæðisskortur á almennum markaði veldur fjölgun umsókna um sértæk húsnæðisúrræði í flokki I. Með öflugum almennum leigumarkaði og áreiðanlegri stuðningsþjónustu myndi umsóknum um sértæk húsnæðisúrræði í flokki I fækka verulega.

Fyrirnefnd greining er byggð á núverandi biðlista, áætluðu nýgengi og brottfalli og er vísað til ákvæða 3. gr. reglugerðar nr. 370/2016 en þar segir:

„Fatlað fólk og fjölskyldur þeirra skulu eiga aðgang að leiguhúsnæði á almennum markaði eða félagslegu leiguhúsnæði hjá sveitarfélögum til jafns við aðra. Sé þörf fyrir sérstakt húsnæði vegna sérstakra eða mikilla þjónustubarfa fatlaðs fólks skal þjónustuaðili sem ber ábyrgð á þjónustunni tryggja að slíkt húsnæði sé til staðar og sé í samræmi við reglugerð þessa“.

Hér að neðan eru settar upp áfangaskiptar tillögur fyrir árin 2017-2030. Tillögurnar eru settar fram eins og áður segir með hliðsjón af biðlistum, nýgengi og brottfalli.

Áfangi I (2017-2020)

Íbúðir með viðeigandi stuðningi	Þjónustubörf Flokkur I	2019	44
Íbúðakjarni fyrir geðfatlaða einstaklinga	Þjónustubörf Flokkur III	2019	6
Íbúðakjarni fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir	Þjónustubörf Flokkur I	2019	6
Íbúðakjarni fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir	Þjónustubörf Flokkur II	2020	6
Stuðningur, þjálfun og kennsla fyrir einstaklinga m. þroskahömlun og skyldar raskanir	Þjónustubörf Flokkur I-II	2020	6-8
Félagslegar leiguíbúðir	Þjónustubörf Flokkur I-II	2020	12-20
Samtals fjöldi rýma			80-90

Áfangi II (2021-2025)

Íbúðakjarni fyrir einstaklinga m. þroskahömlun og skyldar raskanir	Þjónustupörf Flokkur II	2021	6
Íbúðakjarni fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir	Þjónustupörf Flokkur II	2022	6
Íbúðakjarni fyrir einstaklinga með geðfötlun	Þjónustupörf Flokkur II-III	2023	6
Íbúðakjarni fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir	Þjónustupörf Flokkur III	2024	6
Íbúðakjarni fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir	Þjónustupörf Flokkur I	2025	6
Félagslegar leiguíbúðir	Þjónustupörf Flokkur I-II	2021-2025	12-20
Samtals fjöldi rýma			42-50

Áfangi III (2026-2030)

Íbúðakjarni fyrir geðfatlaða einstaklinga	Þjónustupörf Flokkur I-II	2026	6
Íbúðakjarni fyrir fólk með geðfötlun og í vímuefnaneyslu	Þjónustupörf Flokkur III	2027	6
Íbúðakjarni fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir	Þjónustupörf Flokkur III-IV	2027	5
Íbúðakjarni fyrir einstaklinga með geðfötlun	Þjónustupörf Flokkur III	2029	6
Félagslegar leiguíbúðir	Þjónustupörf Flokkur I-II	2026-2030	12-20
Samtals fjöldi rýma			35-43

Fjárhagsáætlun:

Frá skrifstofu fjármála og rekstrars yfirfarin af fjármálastjóra

Skrifstofa fjármála og rekstrar hefur unnið neðangreint kostnaðarlíkan byggt á mönnunarþörf, sem tekur mið af útfærslu á grunnmönnun búsetuúrræða, sem er skilgreind sem sú mönnun sem þarf að vera til staðar innan búsetuúrræðis til að tryggja öryggismörk í þjónustunni að því gefnu að allir íbúar séu heima, auk þess tekur líkanið mið að þörfum væntra íbúa.

Hver íbúðakjarni er síðan nánar skilgreindur miðað við metnar þjónustuparfir íbúa, hér að neðan er stutt lýsing á hverjum kjarna fyrir sig, sem jafnframt skýrir mun á kostnaði fyrir hvern kjarna

Íbúðakjarni A - þroskahömlun í þjónustuflokki I með sólarhringsþjónustu fyrsta ár í rekstri.
Íbúðakjarni B - þroskahömlun í þjónustuflokki I með þjónustu til miðnættis alla daga ársins.
Íbúðakjarni C - þroskahömlun í þjónustuflokki II með sólarhringsþjónustu.
Íbúðakjarni D - þroskahömlun í þjónustuflokki III með sólarhringsþjónustu.
Íbúðakjarni E - blandaðar fatlanir og hegðunarerfiðleika í þjónustuflokki III með sólarhringsþjónustu og að starfsmenn íbúðakjarnans fylgi íbúum í dag- og virkniþjónustu.
Íbúðakjarni F – geðfötlun í þjónustuflokki III með sólarhringsþjónustu.
Íbúðakjarni G – geðfötlun vímuefnaneysla í þjónustuflokki III með sólarhringsþjónustu.
Út frá kjarna H – sjálfstæð búseta með viðeigandi stuðning án næturþjónustu

Tafla I

Kostnaðar- líkan	Íbúðakjarnar - þjónustuflokkur	Fjöldi rýma	Rekstrar kostnaður	Kostnaður á rými	Stöðugildi á rými
A	Þroskahömlun I	6	83.000	13.833	1,13
B	Þroskahömlun I	6	69.000	11.500	0,90
C	Þroskahömlun II	6	112.000	18.667	1,63
D	Þroskahömlun III	6	180.000	30.000	2,73
E	Þroskahömlun III	5	245.000	49.000	4,88
F	Geðfötlun III	7	72.000	10.286	0,94
G	Geðfötlun III	6	131.000	21.833	1,83
H	Stuðningur út frá kjarna	44	98.000	2.227	0,23

Kostnaðarlíkan í töflu I er í þús. króna og miðast við launa og verðlagsforsendur þann 1. janúar 2017. Til viðbótar er gert ráð fyrir stofnkostnaði að fjárhæð 3 mkr fyrir hvern íbúðakjarna. Fram kemur áætlaður árlegur rekstrarkostnaður fyrir hverja tegund einingar, kostnaður á rými og loks fjöldi stöðugilda á hvert rými. Við mat á rekstrarkostnaði var notast við mönnunarlíkan og vaktaplan útfært af fagskrifstofu. Launakostnaður nemur að meðaltali 88% af rekstrarkostnaði og því mikilvægt að kostnaðaráætlun endurspegli raunhæf mönnunarlíkön.

Uppbyggingaráætlun um sértæk húsnæðisúrræði fyrir árin 2017-2030 er skipt niður í 3 áfanga. Auk íbúðakjarna er gert ráð fyrir að í hverjum áfanga komi 12-20 félagslegar leiguíbúðir fyrir þjónustuflokka I-II sem dreifist jafnt innan tímabils hvers áfanga. Þjónusta við íbúa þessara leiguíbúða verður stuðningsþjónusta og er ekki kostnaðarmetin sérstaklega í þessu líkani.

Áfangi I (2017 - 2020)	Kostn. líkan	Fjöldi rýma	2017	2018	2019	2020
Sjálfstæð búseta með viðeigandi stuðning	H	44			98.000	
Íbúðakjarni III geðfötun	F	7			72.000	
Íbúðakjarni I þroskahömlun	A	6			83.000	
Íbúðakjarni II þroskahömlun	C	6				112.000
Áfangahéimilí-II þroskahömlun	A	6				83.000
Félagslegar leiguíbúðir I-II	*	12-20	Dreifist yfir fjögurra ára tímabil - stuðningsþjónusta			
Samtals:	448.000	80-90			253.000	195.000

Áfangi II (2021 - 2025)	Kostn. líkan	Fjöldi rýma	2021	2022	2023	2024	2025
Íbúðakjarni II þroskahömlun	C	6	112.000				
Íbúðakjarni II þroskahömlun	C	6		112.000			
Íbúðakjarni III geðfötun	F	6			72.000		
Íbúðakjarni III þroskahömlun	D	6				180.000	
Íbúðakjarni I þroskahömlun	A	6					83.000
Félagslegar leiguíbúðir I-II	*	12-20	Dreifist yfir fimm ára tímabil - stuðningsþjónusta				
Samtals:	559.000	42-50	112.000	112.000	72.000	180.000	83.000

Áfangi III (2026 - 2030)	Kostn. líkan	Fjöldi rýma	2026	2027	2028	2029	2030
Íbúðakjarni III geðfötun	F	6	72.000				
Íbúðakjarni III geðfötun og vímuefni	G	6		131.000			
Íbúðakjarni III þroskahömlun	E	5		245.000			
Íbúðakjarni III geðfötun	F	6				72.000	
Félagslegar leiguíbúðir I-II	*	12-20	Dreifist yfir fimm ára tímabil - stuðningsþjónusta				
Samtals:	520.000	35-43	72.000	376.000	0	72.000	0

Samantekt	Rekstrar-kostnaður á ári	Stofn kostnaður	Samtals
Áfangi I 2017-2020	448.000	15.000	463.000
Áfangi II 2021-2025	559.000	15.000	574.000
Áfangi III 2026-2030	520.000	12.000	532.000
	1.527.000	42.000	1.569.000

Í samantektartöflu hér að ofan kemur fram að árlegur rekstrarkostnaður við uppbyggingaráætlun að meðtöldum stofnkostnaði er 1.569 mkr á verðlagi 1. janúar 2017. Byggingarkostnaður og kostnaður vegna kaupa á húsnæði er ekki innifalinn. Um er að ræða alls 78 rými í íbúðakjarna, auk 44 rýma í sjálfstæðri búsetu með viðeigandi stuðningi og loks er gert ráð fyrir 36-60 félagslegum leiguíbúðum, sem dreifðust jafnt innan tímabilsins, en stuðningur við íbúa þeirra er ekki inn í þessu kostnaðarmati.

Samantekt

Stefna Reykjavíkurborgar í þjónustu við fatlað fólk á heimilum sínum sem samþykkt var í velferðarráði þann 3. apríl 2014 og borgarstjórn 15. apríl 2014 markar vegferð borgarinnar í þjónustu við fatlað fólk á heimilum sínum 2013 – 2023. Stefnan byggir á framtíðarsýn Reykjavíkurborgar í þjónustu við fatlað fólk sem samþykkt var í borgarstjórn 18. janúar 2011.

Fylgiskjal:

Greinargerð um sértæk húsnæðisúrræði og uppbyggingu þeirra

Skrifstofa: Þjónustu heim
Deild: Húsnæðis og búsetu
Vinnsla: Ólafía M. Hinriksdóttir
Ábyrgðarmenn: Berglind Magnúsdóttir og Jóna Guðný Eyjólfsdóttir
Dags. 20. febrúar 2017
GoPro nr. 2017020024

Lagt fyrir fund velferðarráðs þann 2. mars 2017

Uppbygging sértækra húsnæðisúrræða

Greinargerð

Efni: Uppbyggingaráætlun velferðarsviðs Reykjavíkurborgar fyrir sértæk húsnæðisúrræði skv. reglugerð 370/2016. Áætlunin miðast við tímabilið 2017-2030.

Stefna Reykjavíkurborgar er að allir borgarbúar hafi öruggt húsnæði á viðráðanlegu verði, hvort sem fólk þarfnast stuðnings með sín húsnæðismál eða ekki. Húsnæðisstefna Reykjavíkurborgar nær þannig utan um húsnæðisþarfir allra borgarbúa, óháð eignarformi, stærð og gæðum húsnæðis. Borgarbúar þurfa að geta eignast og/eða leigt húsnæði eftir þörfum hverju sinni.

Borgarráð hefur einnig samþykkt að á nýjum íbúðasvæðum verði haft að leiðarljósi að tryggja fjölbreytileika, gæði, félagslega blöndun, listsköpun og góða nýtingu á landi og innviðum.

Sértæk húsnæðisúrræði eru íbúðarhúsnæði sem gerð hafa verið aðgengileg fyrir tiltekna notkun eða skilgreind sérstaklega fyrir tiltekinn hóp fatlaðs fólks. Slík húsnæðisúrræði þurfa að vera í öllum hverfum borgarinnar þar sem uppbygging mun eiga sér stað og taka skal mið af margbreytileika í íbúðasamsetningu en sú hugmyndafræði byggir á kenningum um félagsauð og gildi hans í samfélögum.

Stefna Reykjavíkurborgar í þjónustu við fatlað fólk á heimilum sínum sem samþykkt var í velferðarráði þann 3. apríl 2014 og í borgarstjórn þann 15. apríl 2014 markar vegferð borgarinnar í þjónustu við fatlað fólk á heimilum sínum fyrir árin 2013 – 2023. Stefnan byggir á hugmyndafræði um sjálfstætt líf og á sér skírskotun í samning Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks. Í stefnunni segir meðal annars:

„Fatlað fólk skal hafa val um húsnæði til jafns við aðra. Nægjanlegt framboð skal vera af sértæku húsnæði fyrir fatlað fólk sem Reykjavíkurborg ber ábyrgð á. Mæta þarf þörfum fatlaðs fólks varðandi leiguhúsnæði af hálfu borgarinnar, þeim sem á þurfa að halda og velja slíkt húsnæði. Reykjavíkurborg ber ábyrgð á uppbyggingu húsnæðis sem mætir sértækum þörfum fólks vegna fötlunar þeirra. Sérstaklega verður metið hvort kostur sé að borgin bjóði upp á húsnæði sem ætlað er til skemmri tíma fyrir ungt, fatlað fólk sem er í námi eða að flytja í fyrsta sinn úr foreldrahúsum“.

Fjöldi umsækjenda á biðlista eftir sértækum húsnæðisúrræðum

Þann 1. janúar 2017 voru 161 einstaklingar á bið eftir sértækum húsnæðisúrræðum fyrir fatlað fólk hjá velferðarsviði Reykjavíkurborgar, þar af voru 46 einstaklingar með geðfötlun og 115 með

þroskahömlun og skyldar raskanir. Auk nýrra umsókna voru 27 einstaklingar að bíða eftir milliflutningi úr einu sértæku húsnæðisúrræði í annað.

Fjölgun hefur orðið á biðlista eftir sértækum húsnæðisúrræðum fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir eftir yfirfærslu málaflokks fatlaðs fólks til sveitarfélaga en haustið 2010 voru alls 50 einstaklingar á biðlista hjá Svæðisskrifstofu Reykjavíkur, fjölgunin er mest meðal umsækjenda með litlar þjónustuparfir.

Sértæk húsnæðisúrræði skilgreind eftir þjónustuumfangi

Árið 2012 skilaði starfshópur skýrslu vegna mats á þjónustupörfum notenda í sértækum húsnæðisúrræðum fyrir fólk með þroskahömlun og skyldar raskanir. Hópurinn lagði til að skilgreindir yrðu ákveðnir þjónustuflokkar út frá þjónustuumfangi notenda og hefur sú tillaga verið yfirfærð yfir á notendur í sértækum húsnæðisúrræðum fyrir geðfatlaða einstaklinga. Tillagan hljóðaði upp á alls þrjá þjónustuflokka, flokk I, II og III.

Flokkur	Þjónustuumfang	Skilgreining
Flokkur I	Lítið- íbúar metnir með litla þjónustupörf	Skert færni sem háir athöfnum daglegs lífs. Þörf fyrir þjónustu er metin undir meðallagi, dagleg aðstoð og eftirlit. Þarf að jafnaði ekki næturvakt eða öryggisnæturvakt.
Flokkur II	Meðal- íbúar metnir með meðal þjónustupörf	Mikil skerðing á hæfni og færni. Þarf stuðning við athafnir dagslegs lífs. Þörf fyrir þjónustu er metin í meðallagi, dagleg umsjón og stuðningur. Þarf reglulegt innlit að næturlagi.
Flokkur III	Mikið- íbúar metnir með mikla þjónustupörf	Mjög mikil skerðing, þarf stöðugt eftirlit og stuðning við athafnir daglegs lífs. Þörf fyrir þjónustu er mikil. Þarf stöðuga umönnun á næturnar(t.d. vegna sondu, krampa o.þ.h.).

Í skýrslu starfshóps um útfærslu á grunnmönnun búsetuúrræða eftir þjónustuyngd og notkun dálkaframsetningar í launaáætlunum árið 2016 var bætt við einum þjónustuflokki, flokki IV í sértækum húsnæðisúrræðum fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir. Flokkur IV er skilgreindur þannig: Mikið þjónustuumfang, mjög mikil skerðing, þarf öflugt eftirlit og stöðugan stuðning við allar athafnir dagles lífs. Þörf fyrir þjónustu er mikil allan sólarhringinn.

Skýrslan var kynnt í velferðarráði þann 1. september 2016 og er tekið mið af tillögum starfshópsins við gerð þessarar áætlunar.

Húsnæðisáætlun Reykjavíkurborgar

Alls er gert ráð fyrir 138 til 145 rýmum í sértækum húsnæðisúrræðum skv. húsnæðisáætlun Reykjavíkurborgar og í aðalskipulagi fyrir árin 2010-2030.

Spöng

Fötlun	Gerð	Rými
Þroskahömlun	Þjónustuflokkur III	6
Þroskahömlun	Áfangaheimili þjónustuflokkur I	6 – 8

Skerjafjörður

Fötlun	Gerð	Rými
Þroskahömlun	Þjónustuflokkur II	6
Geðfötlun/Þroskahömlun	Út frá kjarna/Utankjarna	4 – 6

Vogabyggð

Fötlun	Gerð	Rými
Þroskahömlun	Þjónustuflokkur IV	6
Þroskahömlun	Þjónustuflokkur I til II	2 x 6
Þroskahömlun	Út frá kjarna/Utankjarna	8 – 10

Suður-Mjódd

Fötlun	Gerð	Rými
Geðfötlun	Þjónustuflokkur III	6
Þroskahömlun	Þjónustuflokkur I	6
Þroskahömlun	Þjónustuflokkur II	6
Geðfötlun/Þroskahömlun	Út frá kjarna/Utankjarna	12

Vesturbugt

Fötlun	Gerð	Rými
Þroskahömlun	Þjónustuflokkur I	6
Þroskahömlun	Út frá kjarna/Utankjarna	4

Frakkastígur

Fötlun	Gerð	Rými
Þroskahömlun/Geðfötlun	Út frá kjarna/Utankjarna	2

Bryggjuhverfi

Fötlun	Gerð	Rými
Þroskahömlun	Þjónustuflokkur II	6

Kirkjusandur

Fötlun	Gerð	Rými
Þroskahömlun	Þjónustuflokkur IV	5 – 6
Þroskahömlun *	Þjónustuflokkur I	6
Þroskahömlun/Geðfötlun	Út frá kjarna/Utankjarna	5

*Mögulegt samstarf með Þroskahjálpi

Landhelgisgæslureitur

Fötlun	Gerð	Rými
Geðfötlun	Þjónustuflokkur III	6
Geðfötlun	Út frá kjarna/Utankjarna	4

Keilugrandi

Fötlun	Gerð	Rými
Geðfötlun	Þjónustuflokkur II	6
Geðfötlun/Þroskahömlun	Út frá kjarna/Utankjarna	4

Keldur

Fötlan	Gerð	Rými
Geðfötlan	Þjónustuflokkur II	6

Hafa þarf fyrirvara í áætluninni vegna skipulagsmála og því er ekki hægt að gefa upp tímaáætlun nema í tugum ára.

Rekstraráætlun íbúðakjarna

Árið 2016 var stofnaður starfshópur um útfærslu á grunnmönnun búsetuúrræða eftir þjónustuþyngd og notkun dálkaframsetningar í launaáætlun eins og áður kom fram. Tilgangur starfshópsins var að meta og ákvarða grunnmönnun fyrir hvert búsetuúrræði eftir þjónustuþyngd I-IV og að meta og koma til móts við sérstakar mönnunarþarfir vegna íbúasamsetningar þar sem það átti við. Að auki var starfshópnum ætlað að tryggja jafnræði í starfsmannahaldi og þar með þjónustu við íbúa í sértækum húsnæðisúrræðum. Tekið er mið af tillögum starfshópsins í útreikningum á kostnaði.

Starfshópurinn lagði til að hugtakið grunnmönnun yrði skilgreint sem sú mönnun sem þarf að vera til staðar innan búsetuúrræðis til að tryggja öryggismörk í þjónustunni að því gefnu að allir íbúar séu heima. Lagt var til að grunnmönnun yrði skipulögð með eftirfarandi hætti:

Grunnmönnun í sértækum húsnæðisúrræðum fyrir fólk með þroskahömlun og skyldar raskanir

Þjónustuflokkur I: Einn starfsmaður á vakt fyrir hverja fjóra íbúa, engin næturvakt. Í þessum flokki eru eftirtalin heimili; Bröndukvísl, Skipholt, Ránargata, Einarsnes, Hátún, Starengi og Skúlagata. Á Skúlagötu er næturvakt og þarfnast það fyrirkomulag endurskoðunar.

Þjónustuflokkur II: Að jafnaði einn og hálfur starfsmaður á vakt fyrir hverja fjóra íbúa en tveir á álagstímum á vökutíma auk næturvaktar. Í þessum flokki eru eftirtalin heimili; Vesturbrún, Fannafold, Sporhamrar, Hólaberg, Stigahlíð, Grundarland og Njálsgata.

Þjónustuflokkur III: Tveir og hálfur starfsmaður á vakt fyrir hverja fjóra íbúa á vökutíma auk næturvaktar. Í þessum flokki eru eftirtalin heimili; Viðarrimi, Mýrarás, Bleikargróf, Vættaborgir, Vallengi, Skagasel, Rangársel, Hlaðbær, Þorláksgesli (eldri kjarninn), Tindasel, Hólmasund, Sólheimar, Stigahlíð, Mururimi og Kleppsvegur. Heimili fyrir börn að Móvaði og Þingvaði eru einnig í þjónustuflokki III en vegna sérstöðu þeirra er ekki fjallað um þau með hliðsjón af grunnmönnun í þessari greinargerð.

Þjónustuflokkur IV: Að lágmarki einn starfsmaður á vakt fyrir hvern íbúa á vökutíma. Gert er ráð fyrir tveimur starfsmönnum á næturvakt til að tryggja öryggi íbúa og starfsmanna. Heimili í þessum flokki eru Barðastaðir, Byggðarendi, Jöklael og Þorláksgesli (nýi kjarninn).

Eins og fram kom hér að ofan þá er grunnmönnun skilgreind sem sú mönnun sem þarf að vera til staðar innan búsetuúrræðis til að tryggja öryggismörk í þjónustunni að því gefnu að allir íbúar séu heima. Í grunnmönnun er ekki gert ráð fyrir sérþörfum íbúa eða sérstökum aðstæðum á heimilum, s.s. vegna veikinda íbúa og/eða starfsmanna, húsnæðis og þess háttar. Dálkaframsetning í fjárhagsáætlunargerð er í þróun til að fanga þarfir umfram grunnmönnum og til að skilgreina áhrifaþætti s.s. utankjarnaþjónustu og stjórnunarþátt. Einnig er gert ráð fyrir að hægt sé að setja þar

fram færri starfsmenn en grunnmönnum gerir ráð fyrir til dæmis á þeim tímum sólarhrings þegar margir íbúar eru að heiman s.s. í dagþjónustu.

Starfshópurinn mat það svo að endurskoða þurfi skilgreiningu á þjónustuumfangi nokkurra heimila en það eru m.a. Hólmasund, Sólheimar og Vættaborgir þar sem hjúkrunar- og umönnunarþarfir eru það miklar að mönnum þarf að vera sambærileg og í þjónustuflokki IV en stjórnun getur tekið mið af þjónustuflokki III.

Einnig taldi hópurinn að endurskoða þurfi skilgreiningu á þjónustuumfangi fyrir Kleppsveg og Rangársel sem eru núna í flokki III auk Hátúns sem er í flokki I.

Allar sérþarfir og óvenjulegar aðstæður þarf að skoða sérstaklega og er dálkaframsetningin í þróun til að fanga þessa þætti.

Sértæk húsnæðisúrræði fyrir geðfatlaða

Sama skilgreining á grunnmönnum er notuð í sértækum búsetuúrræðum fyrir geðfatlaða einstaklinga.

Þjónustuflokkur I: 0,8 starfsmaður á vakt fyrir hverja 4 íbúa, engin næturvakt. Starfsmaður þarf að hafa viðveru á ákveðnum tímum dags og vera til taks fyrir íbúa ef á þarf að halda. Heimili í þessum flokki eru Lindargata (báðir kjarnarnir) og Skarphéðinsgata. Bergþórugata var áður í þessum flokki en er nú orðin út frá kjarna þjónusta.

Þjónustuflokkur II: 1,5 starfsmaður á vakt fyrir hverja 4 íbúa á vökutíma, engin næturvakt. Heimili í þessum flokki eru Starengi, Austurbrún Sléttuvegur, Hverfisgata og annar kjarninn í Bríetartúni.

Þjónustuflokkur III: 2 starfsmenn á vakt fyrir hverja 4 íbúa á vökutíma auk næturvaktar. Heimili í þessum flokki eru Flókagata, Dalbraut, Bríetartún, Hraunbær, Þórðarsveigur og Miklabraut. Að auki fellur búsetuendurhæfing fyrir geðfatlaða að Gunnarsbraut og Sóleyjargötu í þennan flokk.

Við ákvörðun grunnmönnum er ekki tekið tillit til sveiflukenndra þjónustuþarfa en breytingar á þjónustuþörfum geta verið tíðar hjá geðfötluðum einstaklingum og mun tíðari en hjá fólki með þroskahömlun og skyldar raskanir. Eitt af markmiðunum með útfærslu á grunnmönnum og dálkaframsetningu er að hægt verði að grípa fyrir inn með hækkun eða lækkun fjárheimilda eftir því sem við á ef upp koma aðstæður sem bregðast þarf við.

Starfshópurinn telur að endurskoða þurfi einnig skilgreiningu þjónustuumfangs á heimilum fyrir geðfatlaða einstaklinga á sama hátt og á heimilum fyrir fólk með þroskahömlun og skyldar raskanir. Þannig er það mat fulltrúa starfshópsins að færa þurfi heimilin að Hverfisgötu og Starengi í þjónustuflokk III.

Uppbyggingaráætlun

Sumarið 2016 voru tengiliðir á þjónustumiðstöðum við úthlutunarteymi sértækra húsnæðisúrræða beðnir um að fara í sértaka greiningarvinnu varðandi alla umsækjendur á biðlista eftir sértækum húsnæðisúrræðum fyrir fatlaða einstaklinga. Niðurstöður þeirrar vinnu má sjá hér að neðan.

Sjálfstæð búseta með viðeigandi stuðning

Sjálfstæð búseta með viðeigandi stuðning felur í sér að einstaklingur býr í íbúð í einu af hverfum Reykjavíkurborgar og fær þann stuðning sem hann þarf til að lifa og búa sjálfstæðu lífi á eigin forsendum.

Það eru 44 einstaklingar á biðlista eftir sértækum húsnæðisúrræðum sem taldir eru geta búið sjálfstætt með viðeigandi stuðning

Skipting eftir þjónustumiðstöðvum

Þjónustumiðstöð	Þroskahömlun	Geðfötlun
ÞÁG	3	2
ÞB	3	4
ÞGK	11	0
ÞLH	6	4
ÞVMH	4	7
Samtals	27	17

Haft var samráð við forstöðumenn sem veita þjónustu út frá kjarna hjá velferðarsviði, bæði á heimilum fyrir fólk með þroskahömlun og geðfötlun til að fá raunverulegt mat á hversu margar klukkustundir einstaklingar með sambærilega þjónustu eru að fá. Niðurstaðan var sú að meðaltali má gera ráð fyrir að einstaklingar með þessar þjónustuþarfir þurfi að fá stuðning á bilinu í fjórar til sextán klukkustundir á viku. Gera þarf ráð fyrir að stuðningurinn verði sveiflukenndur og eflaust meiri í byrjun en síðar yrði. Það er lykiltríði að stuðningurinn falli aldrei niður s.s. vegna mannekle eða veikinda starfsfólks.

Til þess að hægt sé að veita heildstæðan stuðning til sjálfstæðs lífs þar sem aðstoð og þjónusta á heimili einstaklingsins er á hans forsendum, byggð á óskum hans og ákvörðunum, eins og frekast er unnt þá þarf að vera ákveðinn ábyrgðaraðili á þjónustunni. Farið var af stað með hugmynd um að stofna eitt þjónustuteymi sem myndi sinna allri þjónustunni við þessa 44 einstaklinga víðs vegar um Reykjavík og rekstur þess og mönnun yrði með sambærilegum hætti og einn íbúðakjarni í þjónustuflokki II fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir. Þegar tillagan var kynnt fyrir framkvæmdastjórum þjónustumiðstöðva þá töldu þeir hins vegar farsælla að þjónustan yrði hverfabundin og óskuðu eftir því að hver þjónustumiðstöð gæti útfært fyrirkomulagið eftir því sem best hentaði í hverju hverfi. Þjónustan væri þá ýmist veitt sem þjónusta út frá kjarna eða frá sérstöku teymi innan þjónustumiðstöðvarinnar. Þessi leið gæti einnig gefist vel en þá er mikilvægt að skýr kröfulýsing liggi fyrir áður en verkefnið fer af stað. Mönnunarlíkanið sem þjónustumiðstöðvarnar munu styðjast við þarf að vera sveigjanlegt og geta tekið breytingum út frá þeim stuðningsþörfum

sem einstaklingarnir hafa hverju sinni. Svigrúm þarf að vera til faglegrar vinnu og utanumhalds og því má áætla að með hverju stöðugildi fagmanns þurfi fjórar til sex klukkustundir á viku í undirbúning. Síðast en ekki síst þarf að vera skilgreindur ábyrgðaraðili fyrir þjónustunni. Sé talin þörf á sérstöku farartæki þá þarf einnig að gera ráð fyrir slíkum kostnaði sem gæti verið um 900 þúsund krónur á ári ef miðað er við kostnað annarra starfseininga sviðsins.

Stuðningur, þjálfun og kennsla.

Stuðningur, þjálfun og kennsla er áfangaheimili/tímabundin búseta í eitt til þrjú ár fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir. Markmiðið er að vinna að þjálfun og stuðningi við íbúa og auka hæfni þeirra til sjálfstæðrar búsetu með hliðsjón af einstaklingsbundinni getu.

Í ársbyrjun 2017 eru níu einstaklingar að bíða eftir áfangaheimili með það að markmiði að fara síðar í sjálfstæða búsetu með viðeigandi stuðningi.

Í húsnæðisáætlun Reykjavíkurborgar er gert ráð fyrir áfangaheimili í Spönginni og rekstraráætlunin miðast við íbúðakjarna í þjónustuflokki I fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir. Árið 2017 rekur velferðarsvið Reykjavíkurborgar þrjú áfangaheimili, þar af tvö herbergjasambýli fyrir einstaklinga með geðfötlun og einn íbúðakjarna fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir. Í heildina eru það 23 rými, 17 rými fyrir geðfatlaða einstaklinga og 6 rými fyrir fólk með þroskahömlun og skyldar raskanir. Til þess að viðhalda markmiðum áfangaheimila verður að vera til staðar þjónustukeðja sem gerir einstaklingum kleift að fara í sjálfstæða búsetu með viðeigandi stuðningi eða þjónustu út frá kjarna að loknum stuðningi, kennslu og þjálfun. Því þarf að gera ráð fyrir að Félagsbústaðir kaupi árlega þrjár til fimm íbúðir sem eru sérstaklega merktar í það verkefni að styðja við sjálfstæða búsetu einstaklinga sem búa á áfangaheimilum.

Íbúðakjarnar

Íbúðakjarnar eru íbúðir fatlaðs fólks, nokkrar saman í húsi. Í mörgum íbúðakjörnum er sameiginlegt rými sem samanstendur af stofu, þvottahúsi, geymslu og eldhúsi en í öðrum íbúðakjörnum er ekkert sameiginlegt rými annað en starfsmannaaðstaða.

Samkvæmt mati ráðgjafa eru 12 einstaklingar með þroskahömlun og skyldar raskanir í flokki 1 sem þurfa á íbúðakjarna að halda.

Þjónustuflokkur I

Fötlun	Fjöldi
Þroskahömlun*	12
Geðfötlun	0

*Í upphafi þyrfti að vera til staðar næturvakt sem væri svo hægt að taka af.

Í húsnæðisáætlun Reykjavíkurborgar er gert ráð fyrir íbúðakjarna í þjónustuflokki I fyrir fólk með þroskahömlun og skyldar raskanir í Vogabyggð, Suður-Mjódd, Vesturbugt og á Kirkjusandi. Hugsanlegt samstarf gæti orðið við Þroskahjálp um byggingu íbúðakjarnans á Kirkjusandi. Áætlunin gengur út á að hver kjarni sé með sex rýmum þannig að í heildina er um að ræða 24 rými. Þessi rými eru talin ná að mæta þeirri þörf sem er fyrir hendi og nýgengni til ársins 2030.

Þjónustuflokkur II

Fötlan	Fjöldi
Þroskahömlun	21
Geðfötlan °	10*

*Þar af tveir sem eru að bíða eftir tvígreiningakjarna

°Hjá geðfötluðum er ekki gert ráð fyrir næturvakt í þjónustuflokki II

Í húsnæðisáætlun Reykjavíkurborgar er gert ráð fyrir að í Vogabyggð, Suður-Mjódd, Skerjafirði og Bryggjuhverfi rísi íbúðakjarnar í þjónustuflokki II fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir. Gert er ráð yfir að hver kjarni verði með sex rýmum þannig að heildarfjöldi rýma yrði 24. Auk þess er gert ráð fyrir íbúðakjarna í flokki II fyrir einstaklinga með geðfötlan að Keldum og á Keilugranda en þar yrðu alls um 12 rými. Í húsnæðisáætlun Reykjavíkur fyrir þjónustuflokk II er uppbyggingaráætlunin að ná að koma til móts við umsækjendur á biðlista en huga þarf að nýgengni til ársins 2030.

Þjónustuflokkur III - IV

Þroskahömlun

Gerð	Fjöldi
Blandaðar fatlanir / hegðunarerfiðleikar *	9
Fjölfötlan / umönnun	6

*Einhverfa er inni í þessari tölu.

Í húsnæðisáætlun Reykjavíkurborgar er gert ráð fyrir íbúðakjörnum í þjónustuflokki III og IV fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir í Spöng, Vogabyggð og Kirkjusandi. Gert er ráð fyrir fimm til sex íbúðum í hverjum kjarna í flokki III en í flokki IV að hámarki fimm rýmum. Þannig að í heildina verður um að ræða 15 til 18 rými. Húsnæðisáætlun Reykjavíkurborgar mun geta komið til móts við umsækjendur á biðlista og nýgengni sem yrði til ársins 2030 að því gefnu að nýr íbúðakjarni, sem samþykkt var að opna í velferðar- og borgarráði í apríl 2016 verði kominn í notkun fyrir árið 2020.

Geðfötlan

Gerð	Fjöldi
Þurfa stuðning 24 tíma sólarhring	11*

*Þar af eru þrír sem þurfa úrræði þar sem vímuefnaneysla er leyfð.

Í húsnæðisáætlun Reykjavíkurborgar er gert ráð fyrir íbúðakjörnum í þjónustuflokki III fyrir einstaklinga með geðfötlan í Suður-Mjódd og á Landhelgisgæslureitnum. Hvor íbúðakjarni yrði með sex rýmum þannig að í heildina yrðu 12 rými. Húsnæðisáætlun Reykjavíkurborgar mun ná að sinna þeim umsækjendum sem eru á biðlista núna en skoða þarf hvernig nýgengni verður mætt til ársins 2030.

Sérsniðin úrræði

Það eru átta einstaklingar á biðlista eftir sértækum húsnæðisúrræðum fyrir fólk með þroskahömlun og skyldar raskanir sem þurfa sérsniðin úrræði. Ekki hefur verið tekin saman þarfagreining á því hvers konar sérlausnir þessi hópur þarf en þar á meðal eru t.d. úrræði sem þurfa að vera staðsett fjarri höfuðborgarsvæðinu. Gera þarf ráð fyrir fjármagni til að leysa málefni þessara einstaklinga í fjárhagsáætlun velferðarsviðs.

Kostnaður við þennan hóp er mjög sveiflukenndur og mikilvægt er tengja hann SIS matinu og mati á auka stuðningsþörfum sé það fyrir hendi.

